

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1962/2025
18.09.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Весне Субић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужилца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., које заступају Димитрије Ђукић и Немања Новаковић адвокати из ..., против туженог Јавног предузећа „Пошта Србије“ из Београда, кога заступа Драган Гојковић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 207/2025 од 20.02.2025. године, на седници одржаној 18.09.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ЗАСТАЈЕ СЕ са поступком по предлогу туженог за понављање поступка.

НАСТАВЉА СЕ са поступком по ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 207/2025 од 20.02.2025. године.

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 207/2025 од 20.02.2025. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 207/2025 од 20.02.2025. године и пресуда Основног суда у Сомбору П1 82/254 од 03.09.2024. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 207/2025 од 20.02.2025. године одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Сомбору П1 82/24 од 03.09.2024. године којом је усвојен у целости тужбени захтев (став први изреке) и обавезан тужени (став други изреке) да за период од 01.01.2021. до 31.01.2024. године исплати тужилама разлику између уговорене и исплаћене зараде, у износима означеним за сваку тужилу са припадајућом законском затезном каматом, све како је одређено тим ставом изреке, и накнади им трошкове парничног поступка од 575.982,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате (став трећи изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, са

предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној примени члана 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија).

По изјављивању ревизије и достављању предмета Врховном суду тужени је поднео и предлог за понављање поступка из разлога предвиђеног чланом 426. став 1. тачка 10. Закона о парничном поступку, због сазнања за нове чињенице и могућности да употреби нове доказе.

Законом о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23; у даљем тексту: ЗПП), у вези с чланом 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), прописано је да ће суд, у случају када странка изјави ревизију и истовремено или после тога поднесе предлог за понављање поступка, решењем одлучити који ће поступак да настави, а са којим ће да застане, узимајући у обзир све околности, а нарочито разлоге због којих су оба правна лека поднета и доказе које су странке предложиле (члан 434. став 1); те да решење из члана 434. став 1. тог закона доноси првостепени суд ако предлог за понављање поступка стигне том суду пре него што је предмет поводом ревизије упућен Врховном суду, а ако предлог за понављање поступка стигне пошто је предмет поводом ревизије упућен Врховном суду, решење из члана 434. став 1. тог закона доноси Врховни суд (члан 435. став 1).

Пошто по налажењу Врховног суда, у конкретном случају треба наставити поступак по ревизији, а застати са поступком по предлогу туженог за понављање поступка, одлучено је као у ставовима првом и другом изреке, на основу члана 435. став 1. и 434. став 1. ЗПП.

Посебна ревизија је изузетно правно средство које се, због погрешне примене материјалног права, може изјавити на основу члана 404. став 1. ЗПП против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом. О дозвољености посебне ревизије одлучује Врховни суд, на основу члана 404. став 2. ЗПП, ценећи потребу одлучивања о том правном средству због разматрања правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или новог тумачења права.

Врховни суд је, прихвативши разлоге туженог за изузетно одлучивање о изјављеној ревизији, одлучио као у ставу трећем изреке, на основу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужиље су запослене код туженог и према закљученим уговорима о раду распоређене су на радна места „контролора“ (АА), „управника поште 3. реда“ (ББ), „управника поште 4. реда“ (ВВ) и „вишег контролора“ (ГГ и ДД). Анексима уговора, које су тужиље са туженим закључивале у периоду од 01.01.2021. до 31.01.2024. године, а ради измена утврђених коефицијента за обрачун и исплату зараде, били су уговорени номинални износи основних зарада који припадају тужиљама, али није било дефинисано да ли тако уговорена основна зарада представља нето или бруто зараду.

Обављено је вештачење, па је вештак параметре из уговорених зарада тужила применио на најнижи коефицијент рада код туженог, и то од: 1,236 за период од 01.01.2020. до 31.12.2021. године према важећем Колективном уговору туженог („Службени гласник РС“ бр. 9/18 и др.) који је био у примени у том, а за период од 01.01.2022. до 31.01.2024. године и 1,347 према Колективном уговору туженог („Службени гласник РС“ број 9/22) који је био у примени од 01.01.2022. до 23.01.2025. године и упоредио га са минимално прописаном ценом рада за исти период.

Вештак је нашао да вредност радног часа за најнижи коефицијент послова код туженог од 1,236 за период од 01.01.2020. до 31.12.2021. године износи 173,57 динара, док минимална прописана цена рада прописана од стране Социјално-економског савета РС за исти период износи 172,54 динара, а бруто вредност радног часа 233,50 динара, док за период од 01.01.2022. до 31.12.2022. године вредност радног часа за најнижи коефицијент од 1,347 износи 203,81 динара, док минимална цена рада прописана од стране Социјално-економског савета РС износи 201,22 динара, а бруто вредност радног часа износи 272,08 динара. За период од 01.11.2023. до 31.01.2024. године, за најнижи коефицијент од 1,347 вредност радног часа износи 229,28 динара, док минимална прописана цена рада износи 230,00 динара, а бруто вредност радног часа 311,30 динара. Закључак из налаза вештака је да вредност радног часа за најнижи коефицијент (1,236, и 1,347) не може представљати бруто износ радног часа, јер би у тој ситуацији произашло да тужени за најнижи коефицијент рада исплаћује зараду нижу од износа прописане минималне зараде. Стога је вештачењем утврђена разлика између исплаћене и уговорене основне зараде за сваку од тужиле у две варијанте: у првој, уколико се основна зарада посматра као нето категорија, за сваку од тужила је утврђена разлика између исплаћене и уговорене зараде ближе означена у првостепеној пресуди и у другој варијанти, уколико се уговорена основа зарада посматра као бруто категорија у ком случају је тужени свим тужилама у спорном периоду обрачунавао и исплаћивао веће износе зараде од износа који су уговорени.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба члана 104, 105. и 106. Закона о раду закључио да је тужбени захтев основан јер уговорима о раду и њиховим анексима није дефинисано да ли уговорени износ основне зараде представља бруто или нето износ, као и то да је вредност радног часа за најнижи коефицијент приближан вредности минималне цене радног часа, из чега је извео закључак да вредност радног часа не може представљати бруто износ радног часа, јер би у тој ситуацији значило да тужени за најнижи коефицијент рада исплаћује зараду у износу која је нижа од износа прописане минималне зараде.

Другостепени суд је побијаном пресудом допунио разлоге истицањем да одговарајућа зарада из члана 104. став 1. и члана 105. Закона о раду садржи порезе и доприносе, односно да не представља бруто категорију и да је одговарајућа зарада прописана и општим актом туженог односно његовим колективним уговором из 2022. године. Међутим, како тужиле тужбени захтев заснивају на тврдњи да им тужени није у целости исплаћивао уговорену зараду с обзиром да је основна зарада уговорена у нето износима закључио је да је због тога основан тужбени захтев. Даље је закључио да укупна одговарајућа зарада запосленог коју, поред основне зараде, чини и део зараде везан за радни учинак, увећана зарада, као и остала примања из радног односа сагласно члану 105. став 3. Закона о раду, а на које се све обрачунавају и плаћају порези и доприноси, то укупна одговарајућа зарада обухвата и наведене порезе и доприносе, односно да представља бруто категорију. Међутим у конкретном случају се

ради о уговореној основној заради као делу укупне одговарајуће зараде запосленог, која је уговорима о раду утврђена у номиналном износу, али без навођења да ли се ради о нето или бруто износу. Стога је закључио да чињеница да је у Закону о раду и општем акту туженог наведено да се под одговарајућом зарадом сматра зарада која садржи порезе и доприносе није од утицаја на другачије пресуђење.

По налажењу Врховног суда, основани су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права од стране нижестепених судова.

Појам (зарада) који се користи у Закону о раду подразумева бруто зараду. То произилази из садржине члана 105. тог закона којим је прописано да се зарада из члана 104. став 1. тог закона (одговарајућа зарада утврђена у складу са законом, општим актом и уговором о раду) састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и слично) и других примања по основу радног односа у складу са општим актом и уговором о раду (став 1) и да се под зарадом у смислу става 1. тог члана сматра зарада која садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде (став 2).

И одредбом члана 28. Колективног уговора за ЈП „Пошта Србије“ („Службени гласник Републике Србије“ број 9/22...101/24) прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду у складу са законом, тим колективним уговором и уговором о раду (став 1); да зараду у смислу става 1. тог члана чини зарада за обављени рад и време проведено на раду, зарада по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања из радног односа у складу са тим колективним уговором и уговором о раду (став 2); да запослени остварује једнаку зараду за исти рад или рад исте вредности које обавља код послодавца (став 3); да се под зарадом у смислу тог члана сматра зарада која садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде (став 4). Одредба члана 28. претходног колективног уговора означеног послодавца је по садржини била идентична са истом одредбом сада важећег колективног уговора, осим што није садржала одредницу да се под зарадом сматра зарада која садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде. Из законског одређења зараде као „бруто зараде“, следило би да се податак о заради у уговору о раду (члан 33. став 1. тачка 10. Закона о раду) и анексу уговора (којима се врши измена висине зарада) односи на бруто зараду која у себи, поред износа који се исплаћује запосленом „нето зарада“, садржи и износе који се издвајају по основу пореза и доприноса. Дакле, постоји законска претпоставка да износ зараде, наведене у уговору о раду, представља бруто зараду, али се може доказивати супротно – да је уговорена зарада нето зарада (зарада без пореза и доприноса) и тако оборити означена законска претпоставка о уговореној заради као „бруто заради“ (терет доказивања те чињенице је на тужиљама) – запосленима.

Дакле, новчани износ зараде наведен у уговору о раду (анексу уговора о раду) садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде (бруто зараде). Тужиле могу доказивати да је уговорена зарада без пореза и доприноса (нето зарада) и тако оборити зааконску претпоставку о уговореној „бруто заради“. Поред изнетог, у поновном поступку суд ће имати у виду и то да уговорена цена рада може бити нижа од минималне цене коју одређује Социјално – економски савет (о чему се изјаснио Уставни суд РС у својој одлуци Уж 1837/2011 од 03.04.2013. године).

Наиме, запосленом који је у радном месецу остварио стандардни учинак и пуно радно време, односно радно време које се изједначава са пуним радним временом

сходно одредби 111. став 1. Закона о раду, не може да се исплати зарада од нижег износа од износа минималне зараде објављеног за период који се посматра, без обзира на то у каквом је стању пословање конкретног послодавца. Са друге стране, сагласно одредбама члана 112. став 3. и 4. Закона о раду, за утврђивање минималне зараде нарочито се узимају у обзир трошкови живота, кретање просечне зараде у Републици Србији, егзистенцијалне и социјалне потребе запосленог и његове поредице, стопа незапослености, кретање запослености на тржишту рада и општи ниво економске развијености Републике Србије. Минимална зарада се утврђује по радном часу за период за најмање шест месеци, и тако утврђена цена рада по радном часу, где се узима у обзир сви напред наведени критеријуми, не може бити третирана као најнижа цена рада за најједноставнији посао, с обзиром на то да се приликом одређивања висине минималне зараде релативизује чињеница о врсти посла у конкретном случају, због чега је минимална зарада једнака за све запослене у Републици Србији, без обзира на то који посао обављају. Висина минималне зараде за одређене месеце утврђује се тако што се претходно утврђена вредност радног часа помножи са укупним бројем радних сати у једном месецу, према одговарајућем статистичком податку о укупном броју сати у посматраном месецу. Уговорена цена рада може бити нижа од минималне цене рада коју одређује Социјално-економски савет.

Имајући у виду наведено, ради допуне чињеничног утврђења потребног за правилну примену материјалног права, Врховни суд је укинуо нижестепене пресуде уз враћање предмета првостепеног суда на поновно суђење применом члана 416. став 1. ЗПП, као у ставу четвртом. У поновном суђењу ће судови имати у виду наводе из ове одлуке и поуздано утврдити да ли изведени докази омогућавају закључак да је оборена законска претпоставка о уговореној „брuto заради“ и поуздано утврдити цену рада која је уговорена између тужила и туженог и да ли постоји обавеза туженог за исплату тужилама евентуалне разлике.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић